

DIALOG
ENTRE
UN D'CTOR
AC
EUR BUGUEL.

E BREST,
E ty LEFOURNIER ha DEPERIERS,
Imp.-Librer., Ru Royal, N.º 86.

T
XIX
H/II

DIALOG

Etre un Doctor hac eur Buguel.

An Doctor.

BONJOUR, Mabic : pelec'h it-tu ?

Ar Buguel.

Da glasq Mæstr e zan un tu.

An Doctor.

Me a so Doctor, ha mar quirit,
Me raï scol dec'h, mar em pedit.

Ar Buguel.

Bet oun er scol gant Doctoret,
Ha tout o c'havan borodet,
O clasq disqui da bep-unan
Ar pez ne ouzont quet ho-unan.

An Doctor.

Petra ne oar an Doctoret ?

Ar Buguel.

Meur a dra so ne ouzont quet.

An Doctor.

Ha te oar mui eyito ?

Ar Buguel.

Mar quirit, ny a zisputo.

An Doctor.

Te, da disput oc'h un Doctor?

Ar Buguel.

Ho respont a rin gant enor;

Ha na oufac'h goulen netra,

Na roin ræson dec'h anezâ.

An Doctor.

Piou en deus crouet ar bet-màn?

Ar Buguel.

Nep a rër Doue anezàn.

An Doctor.

Ha te oar petra eo Doue?

Ar Buguel.

Allas! ne oun quet, na c'houi ive:

Dre ar feiz deomp oll eo desquet

Quement a so en deus crouet,

Var guement so eo souveren,

Da guement so e c'hourc'hemen.

An nep ne sentont quet ountâ,

Ne vanq jamæs d'o funissa.

Ouspen ez zeo universel;

E c'hell tout, ez eo eternel ;
 Mæs ne ouffe den expliqua
 Na renta ræson anezâ.
O altitudo ! ne ellomp quen :
 Adoromp-èn hep e gompren.

An Doctor.

Petra dle an oll da Zoue ?

Ar Buguel.

E servicha corf hac ene.

An Doctor.

Peur na penaos er servicher ?

Ar Buguel.

Pa ra peb-unan e zever.

An Doctor.

Petra eo dever peb-unan ?

Ar Buguel.

Dever an oll guitibunan.

An Doctor.

Petra eo dever an Doctoret ?

Ar Buguel.

Pratiqua ar mad o deus desquet,

Rac inutil ha coll amser

Eo disqui ar mad hep e ober,

An Doctor.

Petra eo dever er Buguel ?

Ar Buguel.

Disqui beza un den santel.

An Doctor.

Peur en em goll eur c'hrouadur ?

Ar Buguel.

Pa ro de dat displigeadur.

An Doctor.

Petra ra dezàn mont da goll ?

Ar Buguel.

Beza re leset en e roll.

An Doctor.

Pelec'h e tesquer follentez ?

Ar Buguel.

O hanti goall gompagnunez.

An Doctor.

Piou so dangerus o henti ?

Ar Buguel.

Nep so sujet da sotoni.

Dibaot Buguel a hent tud sot,

Eus ho sotoni na zesq lot.

An Doctor.

Piou a respont anezo ?

Ar Buguel.

Nep a so Tad ha Mam dezo.

An Doctor.

Petra eo dever Tad ha Mam?

Ar Buguel.

Miret o bugale divlam.

An Doctor.

Penaos ec'h e'ont-y e ober?

Ar Buguel.

Oc'h o sugea da chom er guer:

Mar o lesont re da vale,

E teuint libertin hep dale.

An Doctor.

Peur e tleer o instrui?

Ar Buguel.

Dious o speret dre ma teui.

An Doctor.

Peur e tleer o c'horrigea?

Ar Buguel.

Pa zint bian, eas da blega.

Faciloc'h eo plega planten,

Evit na de plega guezenn.

An Doctor.

Peur et tleer o dimisi ?

Ar Buguel.

Pa o deus oat ha faltasi,
Guell eo abret dimisi merc'h,
Evit na deo caout queuz varlerc'h.

An Doctor.

'An Tad, ar Vam, hac int a dle
Ober stad eus o bugale ?

Ar Buguel.

Tad a ra stad eus e vabic,
En desq da veza map prodig;
Ha Mam a ra stad eus e merc'h,
Peur liessa a vouël varlerc'h.

An Doctor.

'An Tad, ar Vam, hac int a dle
Rei o madou oll d'ho bugale ?

Ar Buguel.

Sotoni vras ve da un den
Disregui eus tout e vöyen,
Ha rancout goulén goude-ze
E ezomou ous bugale.
Seantoc'h eo goulén oc'h Tad,

Evit d'an Tad Goulen dious Map.
 Guelet hon eus meur a exempl
 Etouez tud cre ha tud simpl,
 Ar vugale o caç ractal
 Ho Zad, ho Mam d'an hospital.

An Doctor.

Pe etre piou en tieguez
 Ne vez nemeur a garantez ?

Ar Buguel.

Etre Bugale ha Lesvam,
 Ispicial mar deu d'o blam ;
 Rac al lesvam ne d'ê quet caret
 A galon vat gant minoret :
 Dibaoit lesvam a gar ive
 Bugale all queit hac e re.

An Doctor.

Ha te oar micher priejou ?

Ar Buguel.

Clevet emeus o doareou.

An Doctor.

Peur vez carante entreze ?

Ar Buguel.

Pa na zeffot netra deze.

An Doctor.

Ha peur, e vanq an union ?

Ar Buguel.

Pa vanq dezo pourvision.

An Doctor.

Ha peur e vezont e coler ?

Ar Buguel.

Pa vanq unan en e zever.

An Doctor.

Piou a so cassaüs dan oll ?

Ar Buguel.

An diaoul hac eur c'hreg foll.

En un désert eo guell beza,

Ha caout eno peoc'h da veva,

Evit n'en deo chom assembles

Gant greg ebet, m'ar d'ê folles.

An Doctor.

Hac ar Groagues a gar ar guin ?

Ar Buguel.

Eus a enor ne dint quet dign.

Eur Vrec a so custum da eva,

A bep hent tout ne dal netra ;

Ouc'h peb honestis e ser dor,

Hac oc'h peb pec'het e tigor.

An Doctor.

Petra servich canna eur Vreg ?

Ar Buguel.

Lacât he maliç da redec.

N'en deus serpant dangerussoc'h,

Leon na dragon terruploc'h

Evit eur vrec so en coler ;

Ous e c'hanna so mil danger.

An Doctor.

Pelec'h e caffet-hu eur vrec vat ?

Ar Buguel.

D'an Eê e renquer mont de ch'erhat.

An Doctor.

Nac ar Plac'het, va buguel ques,

Ha te c'heus oute carantez ?

Ar Buguel.

Va zad en deus va c'helennet

Na dostain jamæs ous plac'het,

Rac trômplus int cals aneze,

Ha collet ar bed-mâ gante,

O min a so douç eguis mel,

Hac a zeboch meur a vuguel ;

Mæs ne vezer quet pell ganto
E guis ar vestl na dint c'huero.

An Doctor.

Petra a ra da gals a dut
Divar o fen caout disput ?

Ar Buguel.

Petra ma zeo an dut-se sot
Eus a vil malheur clasq ho lot.

An Doctor.

Ha te ene plac'h fur ebet ?

Ar Buguel.

Nameus quet cals anavezet :
Ar plac'het fur, var a glevàn,
Ne dint quet commun er vro-màn.

An Doctor.

Pe da lec'h eta int-hi ét ?

Ar Buguel.

Elec'h n'en deus quet a voaset.
Biscoas plac'h fur, fur na voe pell,
O henti goas, na ne voe vell.

An Doctor.

Ha na dleer quet en em henti
Eyit caout lec'h da zimisi ?

Ar Buguel.

Dimisi a so permettet,
 Mæs sotoni eo quemeret
 Eur plac'h e deus meur a c'halant;
 Hac eus an oll a so contant :
 Guell eo guenen caout eur mignon,
 Evit eur plac'h en donæson.

An Doctor.

Ha te c'heus cals a vignonet?

Ar Buguel.

Ne ansavan mignon ebet.
 Ar mignonet eus ar bed-màn
 So inconstant, var a glevan :
 Dibaot a zen ne ve tromplet
 O re fiziout er mignonet.

An Doctor.

Pegueit e pad eur vignonach?

Ar Buguel.

Bete'n ezom, pas davantach.
 Nep en deus arc'hant hac a ro,
 A guell mignonet e peb bro ;
 Mar deu ezom dezàn goude,
 E vignonet en disene.

An Doctor.

Petra ra nep a brest arc'hant
Da eur mignon hep caout garant?

Ar Buguel.

C'hoant coll en deus hervez façon
Hac e arc'hant hac e vignon :
Quenderv gompes out pa bresti,
Ha den ingrat pa c'houlenni.

An Doctor.

Na nep a ra un donæson,
Petra sonch-èn en e galon?

Ar Buguel.

Songéal a ra en devezo
Daou c'hement mui evit na ro.
Pane verd ze certenamant,
Neubeut a zen a rae presant.

An Doctor.

Hac èn a so den e nep canton
N'en deus adversour ha mignon?

Ar Buguel.

Dibaot a zen a so er bed-mâ
N'en deus er c'har hac er c'hassâ.

An Doctor.

Pe dious piou e renquer tremen ?

Ar Buguel.

Dious ar bed-oll mar be moyen,
Rac ne deus den na ell ober
Ha drouc ha mat gant an amser.

An Doctor.

Pelec'h e sao dissantion ?

Ar Buguel.

E lec'h ma vanq soumission.
An dut superb a sav ato
Eur guerel bennac entrezo.

An Doctor.

Na pe ous piou ne renquer quet
Caout jatuæs querel ebet ?

Ar Buguel.

Ne gler caout gant hini,
Ma na eller quet trec'hi.
Marc'h a resist oc'h ar c'hentrou
A ra gaou bras ous e gostou ;
Ha sot eo den da resista
Ous nep so creoc'h evinta.

An Doctor.

Penaos e fach ar vignonet,
Na peur e vezont accordet?

Ar Buguel.

Divar ar guin peur liessa,
E custumont en em facha :
Ha d'ho accordi goude-se
E renquer caout guin adarre.

An Doctor.

Ha te oar ivez eva guin ?

Ar Buguel.

Re yaouanc'quic e c'hoas va min,
Gant an Doctoret el lesan,
A rañ guel usach anezàn.

An Doctor.

Nep so pedet da eur banquet,
Ha n'en de èn quet sot ma n'en da quet ?

Ar Buguel.

Furoc'h e cals mar chom er guer,
Ma n'a oar eva dre voder.

An Doctor.

Petra ra an ini a eff re ?

Ar Buguel.

Disqui d'ar bed-oll e zoare.

Pa ve secret, mar be mezo,
 Quement a oar a lavaro,
 Ha cals c'hoas aviziou ouспен,
 Pa sao e vanne en e ben.
 Ar paoura tout, evet dezàn,
 A so pinvidic, emezàn;
 Ha couscoude en deveus poan
 O clasq caout yot silet da goan.

An Doctor.

Piou a ra d'an dut guella cher?

Ar Buguel.

Nep en deus joa oc'h e ober.
 Digant eur mignon eo guell caout dour
 Evit guin digant un traïtour.

An Doctor.

Mar ez pe arc'hant, te effe guin,
 Evit beza yaouanc da vin;
 Mæs n'elles eva nemet dour,
 Abalamour ma zout paour?

Ar Buguel.

Me nemeus nac arc'hant nae aour,
 Ha gouscoude ne doun quet paour;
 Pinvidic oua couls a nicun,

Pa zoun contant eus va fortun;
 Ha clêvet ameus e peb lec'h,
 Eo guell dour ha bara sec'h,
 Evit caout arc'hant leis an ty,
 Ma ne contant nep en deus-hy.

An Doctor.

Piou a zesir ha n'en deus quet?

Ar Buguel.

Nep a frip ha ne c'hounit quet.
 Dibaot eo guelet eur prodig
 O chom pell amser pinvidic;
 Dibaot ivez eur feneant
 A zestum cals a arc'hant.

An Doctor.

Piou so beo hac en deffe naon?

Ar Buguel.

Nep a chom re bell var e scaon.

An Doctor.

Piou ne verit quet a sicour?

Ar Buguel.

Nep a so cre, ma na labour.

An Doctor.

Petra ê avantach ar re baour

Var nep en deus arc'hant hac aour?

Ar Buguel.

Un avantach a so caër :

N'o deus quet aon rac al laër ;

Rac ne veler quet al laëron

O vont nemeur en o c'hanton.

An Doctor.

Pelec'h eta e vezont-hi?

Ar Buguel.

Eleac'h ma santont eus ganty.

An Doctor.

Piou so custum da laërez ?

Ar Buguel.

Nep en deus aon rac paourentez.

An Doctor.

Ha cresqui a ra ar voyen

O gemeret madou an estren ?

Ar Buguel.

James den ne binvidica

Oc'h ober gaou ous e nessa :

Ar madou drouc-acquisitet

Na broseront gant den ebet.

An Doctor.

Nac ar madou destumet pront ?

Ar Buguel.

Dissilla prest a gustumont.

An Doctor.

Hac al laëron a ell miret
N'o deffe quet a boan speret ?

Ar Buguel.

Natur al laër eo beza lent,
Caout aon ha spount pa za en hent;
E sonch dezan ez eus bepret
Ur re-bennac oc'h e redet.

An Doctor.

Pet seurt laëron so er bed-mâ ?

Ar Buguel.

Difficil ve o niverra;
Rac ma ve an oll examinet,
Nebeut a zen just a gaffet:
Hac ar pez am eston muya,
Hac a ra poan din da songea,
Eo ma renter e pep canton
Enoriou dar brassa laëron,
Hac un nombr bras a re zister
Dirac an oll a bunisser.

An Doctor.

Piou a gar enor er bed-mâ ?

Ar Buguel.

An oll a so contant anezâ.

An Doctor.

Piou a ra enor d'e nessa?

Ar Buguel.

Nep en deus carantez ountâ.

Renta enor hep carantez,

So trahion pe traïtourez.

An Doctor.

Peur e chench an dut faltasi?

Ar Buguel.

Pæ gresq ar madou en o zy.

Dibaot hini, mar deus nicun,

Na chench humor pa chench fortun,

Ar fortun vras, an enoriou,

Eus a Sent a ra diaoulou.

An Doctor.

N'ac ar re a glasq enoriou,

O publiâ ho vertuziou?

Ar Buguel.

Dibaot ar yar ne goll e vi,

O cana re goude dezvi,

Ha dibaot den en em bompat;

Na goll e boan oc'h ober vat.

An Doctor.

Ha te c'heus joa eus an enor?

Ar Buguel.

Ne glasquan quiet a zisenor.

An Doctor.

Pe an enor pe ar madou

Eo ar guellâ eus a zaou?

Ar Buguel.

Guell eo brut mat da bep-hini,

Evit caout madou leis an ty.

An Doctor.

Hac ar bed-oll a glasq enor?

Ar Buguel.

Conls an Azen hac an Doctor:

Dibaot an den, mar deus nicun,

A so contant eus e fortun.

An Doctor.

Petra a gredes-te eus an dut

A so custom da gaout goal vrut?

Ar Buguel.

Dibaot chiminal a voguet

Anez na ve tan en oalet;

Dibaot en deus goal renom
Na de clouar, ma na de tom.

An Doctor.

Pe oc'h tra e c'heus-te jœa ?

Ar Buguel.

Ous un dra vat pa er c'havân.

An Doctor.

Petra ar mat a blich dide ?

Ar Buguel.

Beza bepret e graç Doue.

An Doctor.

Ha te ec'heus choarzet biscoas ?

Ar Buguel.

Ne gredân quet em be c'hoas.

Clevet emeus o re c'hoarzin

Na zestumer nemet chagrin :

Goude c'hoarzin e teu gouela,

Goude c'hoari, huanada.

An Doctor.

Perac ma remerquer e peb den

Bremâ trist hac ember lâouen ?

Ar Buguel.

Allas ! dre ar c'henta pec'het

D'an inconstanç omp oll sujet ;
 Ha ne ell den moralamant ,
 Beza parfetamant contant ,
 Quen a allo evit biquen
 Possedi ar mat souveren ;
 Rac bepret an adversite
 So harp ous ar brosperte.

An Doctor.

Ha te oar ive petra ra
 Ma zeus cals contant er bed-mâ,
 Ha cals all pere ne dint quet,
 Carguet a chagrin ho speret ?

Ar Buguel.

Ar stad en eus ar c'houstianç ,
 Peurvuia a ra an differanç ;
 Rac nep a vev e guir gristen,
 So patiant en e anquen :
 Evel Job int contant bepret,
 Er c'hlenvet couls hac er yec'het ;
 Bepret o deveus resignanç
 D'ar gundu eus ar Brovidanç ;
 Mæs er c'hontrol an dut mechant
 A souffr ato diæsamant.

An Doctor.

Petra eta ne chenchont-hy ?

Ar Buguel.

Difficil bras eo distrei :
 Coz guezen so drouc da blega,
 Quent e torre evit heüna.
 Un den yaouanc da fall pa za,
 Ne vella quet evit cozâ,
 Pe mar chench un draic bennac,
 Ne chencho quet a galon vat.
 Ur c'hoz louarn hac en dare,
 Guelet ur yar c'hoas a garre :
 An nep na chench a vir galon,
 A gar ar goal occasion.

An Doctor.

Me vel erfat, buguel yaouanc ;
 Ne zeffot quet dit a squiant ;
 Mæs lavar din pe seurt micher
 A guemeri gant an amser ?

Ar Buguel.

C'hui so Doctor ha den sayant :
 Liyirit din ho santimant,

An Doctor.

Me false din, pa zout abil;
Rei dit un etat difficil.

Ar Buguel.

Difficulte a so partout;
Roit di unan dioc'h va gallout.

An Doctor.

Me vel ervat ne gueres quet
Nac ar groaguez nac ar merc'het,
Ma ho c'harres, e raes fortun,
O timizi couls a nicun;
Mæs pa ne zipt dioc'h da zivis,
Ret e dit beza den a llis;
Ha mar queres en eur redec,
Me tesquo da veza Belec.

Ar Buguel.

Eus a guemense n'oun quet dign,
Ha ne garan quet eva guin.

An Doctor.

Petra vizi-de-ta, Manac'h?

Ar Buguel.

Aon bras eimeus n'am be re veac'h,
Ar froc a so dies da zouguen,

Ha me gred êz eus meur a zen,
 Ma c'hallent o chench oc'h rochedou,
 A raë franquis er c'houenchou.

An Doctor.

Me vel erfat diouc'h da humeur
 Na vizi quet na Tad na Breur;
 Mæs mar queres da viana,
 Avocat e c'hilli beza.

Ar Buguel.

Ma ven Avocat e ranquen
 Souten ar gaou hac e zifen,
 Ha rei cusul da bep-hini
 Dious e humor ha faltasi,
 Pe autramant em dismeganç.
 Chom ep plaidi en audianç.

An Doctor.

Petra vizi-de-ta, Soudart?

Ar Buguel.

Ne doun quet custom dious an art.
 Ar Soudardet tout peurvuia
 A zesq laères, a zesq pilla;
 Hounes a so un etat fall,
 Ret e clasq din eur vicher all;

An Doctor.

Pa na blich etat er bed dit ;
Ret e din da gaç da Hermit.

Ar Buguel.

Roit eta din un hermitach ,
Ne c'houlennan quet davantach ;
Rac evit chom etoues an dut ,
Eimeus aon bras n'am be goal vrut.

An Doctor.

Pe seurt goal vrut a pezo-de ,
Mar bevez mat hervez Doue ?

Ar Buguel.

Ar bet-oll a so decriet ,
Ha n'o deffe quet faziet ;
Ar Veleyen couls ha re all
A so sujet d'an teodou fall ,
Ar Venac'h paour er c'houenchou ;
N'int quet exant dious teodadou ,
Ar Priedou , ha Tad ha Mam
A so bepret diudan o blam ;
Ar groagues ques hac ar merc'het
A so ganto disenoret ,
Mæstr ha Mæstres o tempesti ,

Servicher o feneanti,
 Tud a justic' o ruina,
 Ar Varc'hadourien o trompla;
 An Dut Gentil o voual-dreti,
 Ar Baysantet o vurmuri,
 N'en deus Itron na Demesel
 A ve exant dioc'h o zravel,
 Ar bed-oll so tud fall dezo,
 Ne chomin quet gante er vro.

An Doctor.

Pa ec'heus aon rac an teodou fall
 Me rei dit un avis all:
 Studi caër ha bez un Doctor,
 Den ne doucho ous da enor.

Ar Buguel.

An Doctoret couls ha re-all
 A so sujet dan teodou fall;
 Enoret ve o c'halite,
 Pane verd o superbite:
 Hennes eo viç an dud savant,
 Caout vanite eus o squiant.

An Doctor.

Va buguelic, fouetet viot,

Rac re liger oc'h a deot.

Ar Buguel.

Mar bezan fouetet, me so sur,
Nep am foueto ne vo quet fur :
Perac foueta eur buguel ques,
Rac ma lavar ar virionez ?

An Doctor.

Ar virionez so cassaüs.

Ar Buguel.

Ya dan nep a so cablus.
Ret eo lesel nep en deus gal
D'en em gavat ha da c'hrogual.
Nep a gundu goal vuez,
A vezo flemet alies.
Parlant a rit eus foueta,
Fouetit oc'h azen da guenta,
Ha miret ho squiant gueneoc'h,
Me gavo guell Mæstr evidoc'h.

F I N.

